

ANKARA NÖBETÇİ İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

Sunulmak Üzere

İZMİR NÖBETÇİ İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA,

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI
DELİLLERİN TOPLANMASI ve DURUŞMA İSTEMLİDİR

DAVACILAR : 1-İzmir Barosu Başkanlığı

2-Av. Sema Pekdaş(Izmir Barosu Başkanı)

DAVALI : İçişleri Bakanlığı- Ankara

KONU : İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 15.08.2011 gün
ve 166149 sayılı olumsuz idari işleminin yürütülmesinin durdurulması ve iptali istemi hakkındadır.

1. Dava Konusu Olumsuz İdari İşlem Hakkında;

Son yıllarda emniyet güçlerinin özellikle yurttaşlarımızın demokratik hak ve özgürlерini kullanmak üzere bir araya geldiği toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde ve toplumsal olaylarda yurttaşlarımıza karşı yaygın olarak biber gazı ve benzeri kimyasalları içeren gaz bombalarını kullandığı ve bu nedenle çok sayıda yurttaşımızın ölüdüğü ya da yaralandığı sıklıkla basında yer alan herkesin bildiği bir gerçektir.

Avukatlık Kanunu'nun 76. maddesi gereğince Barolar hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumakla ödevlidir. İzmir Barosu, 14.07.2011 günü dilekçe ile İçişleri Bakanlığımıza müracaat ederek;

Toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde ve toplumsal gösterilerde güvenlik güçleri tarafından göstericilere karşı kullanılan, içinde çeşitli kimyasalların bulunduğu gaz bombalarının kullanımının, insan sağlığını etkilediği, kalp hastaları ve astım hastaları, yaşlı ve çocuklarda ölüme neden olduğu, uzun dönemde kanser ve kromozomal bozukluklara neden olduğu bilim adamlarının araştırmalarında ve meslek odalarının açıklamalarında bildirildiği,

Nitekim son yıllarda emniyet güçleri tarafından kullanılan gaz bombaları nedeniyle çok sayıda yurttaşımızın ölüdüğü ya da yaralandığı belirtilerek

İnsan sağlığı yönünden ölümcül sonuçlar doğuran ya da uzun dönemli sağlık sorunlarına yol açan ve yurttaşlarımızın demokratik haklarını kullanmasına engel teşkil eden biber gazı ve benzeri isimlerle anılan kimyasal gazlar içeren gaz bombalarının güvenlik güçleri tarafından toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde ve toplumsal olaylarda kullanılmamasına karar verilmesi talep edilmiştir. (Ekl-1 İzmir Barosu Başkanlığı'nın 14.07.2011 gün ve 070/9731 sayılı Yazısı)

Davalı Bakanlığın 15.08.2011 gün ve 6332/166149 sayılı dava konusu olumsuz idari işleminde;

Kolluk güçleri tarafından (OC) ve (CS) içerikli gaz mühimmatın kullanılmakta olduğu,

Bu mühimmatın gaz fışeği ve gaz el bombaları şeklinde kullanıldığı,

İZMİR BAROSU BAŞKANLIĞI

Kullanılan gaz mühimmatlarının insan sağlığı üzerinde kalıcı etkisi olmadığı,

Gaz mühimmatı kullanılmadan dolayı insan sağlığına zarar verildiği ve insanların hayatlarını kaybettikleri hususunun resmi raporlara intikal etmediği gerekçeleri ile

Talebimin yerine getirilmesi hususunda bir karar alınmasına gerek olmadığına karar verilerek olumsuz idari işlem tesis edilmiştir. (Ek-2 İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 15.08.2011 gün ve 6332/166149 sayılı yazısı)

Dava konusu olumsuz idari işlem, Baro Başkanlığımızın 14.07.2011 gün ve 070/9731 sayılı talebinin davalı idare tarafından reddine ilişkin 15.08.2011 gün ve 6332/166149 sayılı ek-2 de sunulan olumsuz idari işlenidir. İzmir Barosu Yönetim Kurulu'nun ekli kararı ile dava konusu olumsuz idari işlemin iptali için dava açılmasına karar verilmiştir. (Ek-3 İzmir Barosu Yönetim Kurulu kararı)

2. Emniyet Güçlerinin Kullandığı Kimyasal Gazlar İçeren Gaz Mühimmatı Nedeniyle Meydana gelen Ölüm ve Yaralanma Olayları:

Davalı Bakanlık Oleorcin Capsicum (OC) ve Chlorobenzylidenemalononitrile (CS) gaz bombalarının ve gaz fişeklerinin kullanıldığını kabul etmektedir.

Davalı bakanlığın elinde resmi raporlar olmadığı bildirilmekle birlikte sıkça basına yansyan haberlerden güvenlik güçlerinin kullandığı gaz mühimmatı nedeniyle ölüm ve yaralanma vakalarının meydana geldiği, yurttaşların bedensel ve ruhsal sağlığı üzerinde kalıcı etkiler meydana geldiği bildirilmektedir. Bu durum dikkatli ve duyarlı her yurttaş tarafından zaten bilinmektedir. Böylesine yaygın ölüm ve yaralanma vakalarının her nedense henüz resmi raporlara intikal etmemiş olması bilinen ve aşikar olan gerçeği değiştirmemektedir.

- 19 Aralık 2000 tarihinde 20 eczaevinde birden yapılan operasyonlarda emniyet güçleri tarafından gaz bombası kullanılmış, kullanılan gaz bombaları nedeniyle 32 kişi olmuş ve yüzlerce kişi yaralanmıştır. Ölüm ve yaralanmaların kullanılan gaz bombalarından kaynaklandığı bilirkişi raporlarına yansımıştır. Hkz; Ek:4 (TTB Kimyasal Silahlar Gösteri Kontrol Ajanları raporu 2011 sayfa 22.)

- 01 Mayıs 2007 tarihinde polisin İstanbul-Gülleci Sokakta göstericileri dağıtmak üzere attığı gaz bombası bir kahvehancın önünde oturan 75 yaşındaki kalp hastası İbrahim Sevindik adlı bir yurttaşının ölümüne neden olmuştur. (TTB, Kimyasal Silahlar Gösteri Kontrol Ajanları raporu 2011 sayfa 22.)

- 27 Nisan 2010 tarihinde Bismil de yapılan yürüyüş polisin gaz bombasıyla müdahalesi sırasında atılan gaz bombalarından etkilenen 60 yaşındaki Kazım Şeker adlı yurttaşımız kalp krizi geçirerek öldü. (Ek-5 Bianet haber portalı)

- 31.05.2011 tarihinde Hopa'da polisin attığı biber gazı nedeniyle emekli öğretmen Metin Lokumcu öldü. Ölümde biber gazının neden olduğu adlı tip raporlarına yansındı. Trabzon Adli Tıp Kurumu tarafından hazırlanan raporda ölüm nedeni olarak "Biber gazının tetiklemesi nedeniyle oluşan kalp krizi nedeniyle öldü" tamı konuldu. (TTB, Kimyasal Silahlar Gösteri Kontrol Ajanları raporu 2011 sayfa 22.)

- 12.06.2011 tarihinde Çizre de polisin attığı gaz bombası nedeniyle fenalaşan 54 yaşındaki Hatice idin kaldırıldığı hastane kurtarılamayarak öldü. (TTB, Kimyasal Silahlar Gösteri Kontrol Ajanları raporu 2011 sayfa 22. ve Ek-6 Solhaber portalı)

- 24 Temmuz 2011 tarihinde Silopi de kasasına isabet eden gaz bombası Nedeniyle 13 yaşındaki Doğan Teyboğa adlı çocuk öldü. (Ek-6 T24 haber portalı)

- 18 Mayıs 2011 tarihinde Batman'da evinden hastaneye gitmekle olan

İZMİR BAROSU BAŞKANLIĞI

75 yaşındaki Lamia Talhan'ın başına polis tarafından atılan gaz bombasının isabet etmesi sonucu Lamia Talhan ağır yaralandı. (Ek-7 Evrensel Gazetesi)

- Şırnak'ın Cizre ilçesinde gaz bombası çarpması sonucu 6 aylık hamile Sabriye Erinç ağır yaralandı. Nusaybin ve Kızıltepe'de polisin attığı gaz bombalarından birinin isabet ettiği 15 yaşındaki Muğdat Muğdatoğlu ağır yaralandı. Evlerinin önünde oynayan 3 yaşındaki Zehra Altun da başına aldığı gaz bombası fişegi yüzünden ağır yaralandı. Yine Kızıltepe'de polisin çadırda attığı gaz bombası sonucunda 12 yaşındaki Roni İlden de ağır yaralandı. (Ek-8 Evrensel Gazetesi)

- 01.05.2008 tarihinde Şişli Etfal Hastanesi acil servisine atılan gaz bombası sonucu çok sayıda yurttaşımız yaralanmıştır. (Ek-9)

- Şırnak'ın Cizre ilçesinde 9 Ekim 2009 tarihinde yapılan gösteriye polisin müdahale etmesi sonucu gaz bombası kafasına isabet eden 18 aylık bebek Mehmet Uytun yaşamını yitirdi. (Ek-10)

- 25 Haziranda 2011 tarihinde Diyarbakır'da düzenlenen yürüyüşe müdahale eden polisin attığı gaz bombası 18 yaşındaki Hüseyin Caruş'un gözüne isabet etti. Caruş, sol gözünü kaybetti. (Ek-11)

- 30 Haziran 2011 tarihinde Mersin'de polisin attığı gaz bombasıyla gözünden yaralanan Mahfuz Kutlu beyin kanaması geçirdi. (Ek-12)

Ülkemizde meydana gelen çok sayıda ölüm ve yaralanma olaylarının yanı sıra Yurtdışında da OC ve CS gaz muhimmatının kullanılması sonucu ölüm ve yaralanma olayları tespit edilmiştir. Amerika Birleşik Devletlerinde 90'lı yıllarda gazete haberlerinde polisin kullandığı biber gazına bağlı ölümler bildirilmiştir (Los Angeles Times, 18 Haziran 1995, TTB, Kimyasal Silahlar Gösteri Kontrol Ajanları raporu 2011 sayfa 21). Ölümde neden oldukları bilinen gaz bombaları hakkında en son İsrail'de 31 Aralık 2010 tarihinde, (2004 yılındaki 2 ölüm olayına ek olarak), CS'nin neden olduğu bir ölüm olayı daha rapor edilmiştir. (Ek-13 TTB, Kimyasal Silahlar Gösteri Kontrol Ajanları raporu 2011 sayfa 21.)

3. Emniyet Güçlerinin Kullandığı Kimyasal Gazlar İçeren Gaz Muhimmatının İnsan Sağlığı üzerinde ölümle sonuçlanabilecek kalıcı etkiler yarattığını ilişkin bilimsel raporlar;

a) Dava konusu idari işlemede açıklandığı gibi emniyet güçleri tarafından insanlara karşı kullanılan chlorobenzylidenmalononitrile (CS) ve oleoresincapsicum (OC) adlı kimyasal gazlar, Kimyasal Silahlar Konvayıonu 1.5 sırasına göre Kimyasal Silah kategorisinde yer almaktadır.

b) Türk Tabipler Birliği, kurucu kanunu olan 6023 sayılı Kanun'un verdiği görev ve sorumlulukları yerine getirebilmek için, yaptığı yazışmalarla Emniyet Teşkilatın chlorobenzylidenmalononitrile (CS) ve oleoresincapsicum (OC) adlı kimyasal gaz mühimmatları kullandığını tespit ederek "kimyasal gaz" kullanımında, içerdeği maddeye bağlı etkiler ve komplikasyonların izlenmesi, riskli popülasyonlarda (çocuk, yaşlı ve solunum hastalığı olan kişiler vb.) korunma ve tedavi süreçlerine dayanak oluşturması amacıyla; Adli Tıp Uzmanları Derneği, Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Derneği, Türkiye Psikiyatri Derneği, Türk Farmakoloji Derneği, Türk Oftalmoloji Derneği, Türk Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Derneği ile Türk Toraks Derneği tarafından kimyasal gazların etkileri konusunda düzenlenen raporlar birlik konseyine iletilmişler.

İZMİR BAROSU BAŞKANLIĞI

Uzmanlık dernekleri tarafından alanlarının bilgi birikimleri çerçevesinde; biber gazlarının içeriği, kullanımına bağlı özellikler, sağlık üzerindeki etkilerine ilişkin geniş bir literatür taraması yapılarak veriler derlenmiştir.

Uzman derneklerin katkılarıyla hazırlanan ve ekte sunulan " Kimyasal Silahlar Gösteri Kontrol Ajanları- Türkiye Tabipler Birliği 2011" adlı bu raporda;

"Gözde OC maruziyetinin uzun dönemdeki toksik etkileri ise çok iyi bilinmemektedir. Sinir uçlarındaki harabiyete bağlı olarak daha sonra nörotrofikkeratit gelişimi veya kornea yara iyileşmesinde bozulma riski olabilir. Kornea epitelinde %100'e varan genişlikte defekt ve kornea ödemi, limbus ve konjunktivada yaygın iskemi, sirküler konjunktival kemozis, ileri dönemde nörotrofikkeratit ve derin stromaskarı gelişmesi bildirilmiştir.

Deride, Reilly ve arkadaşlarının üzerinde yaptığı deneysel çalışmada; biber gazi solutulduktan sonra burun, trakea, bronşiolar ve alveol epitel hücrelerinde meydana getirdiği hasar ile sitotoksik etkisi gösterilmiştir. Hava yolunda inflamasyon ve epitel hücrelerinde ölüme neden olmuştur. Bu çalışmada epitel hücrelerinde meydana gelen değişiklikler Resim 5'de görülmektedir.

Solunum ve Dolaşım Sisteminde, Hayvan deneylerinde uzamiş maruziyetler sonucu temel ölüm nedeni akciğer hasarıdır. Ortam havalandırmalarının kısıtlı tutulduğu deney koşullarında, yüksek doz maruziyet tavşanlarda ve kobaylarda doza bağımlı olarak 12-48 saat içerisinde ölüme yol açmaktadır. Akciğerlerde en sık rastlanan patolojik bulgular damarlarda konjesyon ve ağır olgularda bunu eşlik eden kuruma ile ödemdir.

Nörolojik ve psikiyatrik etkileri, Biber gazının daha önce de ayrıntılı olarak anlatığımız fiziksel sağlık üzerindeki olumsuz etkileri, yaşamı tehdit edici niteliği ve yarattığı tahribat göz önüne alındığında bireyin ruhsal sağlığı üzerindeki etkilerinin ne denli önemli olduğu, bu yönünün göz ardı edilemeyeceği daha açık olarak görülecektir.

Diğer sistemlerde, Yayınlanmış birçok invitro teste "gaz bombası" olarak adlandırılan bu ajanların nörotoksik, klastogenik (kromozom yapısında ayrılmaya neden olan) ve genotoksik olarak tanımlanabilecek mutojenik potansiyeli olduğu bildirilmiştir. Karsinojenik etki için ileri çalışmalarla ihtiyaç olmakla birlikte capsaicinin ağız boşluğunda muközfibrozis yaparak özoftagus kanseri gelişmesinde rol oynayabileceği ileri sürülmüştür.

Gebelikte, Direkt maruz kalımlarda düşük ve erken doğum riskinin arttığı bildirilmiştir.

Mortalite olarak, Biber gazi kullanımında, akut üst solunum yolu anjioödemi ve alerjiyi indukleme potansiyeli nedeniyle hayatı tehdit edici reaksiyonlar geliştiği, bradikardi, hipotansiyon, solunum yetmezliği nedeniyle ani ölüm vakaları bildirilmiştir. Göz yaşartıcı gazların var olduğu ölümlerin tümünde, ağır havayolu lezyonları ya da pulmoner ödem ya da solunum sisteminde var olan patolojiler işaret edilmiştir. Astımlı bir hastada ve bronşioliti olan bir erişkinde hızlı gelişen ölümün nedeni olarak hiper gazi bildirilmiştir. Bir kaza sonucu gaza maruz kalan bir infantta ölüme yol açabilecek ağır akciğer hasarına neden olmuştur." Denilmiştir.

Raporun sonuç bölümünde de; **İnsan sağlığına kötü etkileri bilimsel olarak kanıtlanmış ve üzerinde halen birçok çalışma yürütülen ve daha fazlasına da ihtiyaç olduğu bildirilen bu kimyasalların en ağır etkileri; solunum, kalp ve karaciğer yetmezliği, bebek düşükleri, kanserojen etki olarak bildirilmiş ve bu ajanlar güvenilir kabul edilmemistiştir. Kimyasal gazların kontrollsüz ve yoğun şekilde kullanımı insan sağlığında ölümle sonuçlanabilecek geri dönülmeyecek tehlikeler tasıtmaktadır.** Tespitini yapıldıktan sonra

İZMİR BAROSU BAŞKANLIĞI

"Bireyin ve toplumun sağlığına kısa ve uzun dönem etkileri nedeniyle Cenevre Sözleşmesi ile savasta dahi kullanımı yasaklanmış olan bu kimyasal ajanların "hiçbir durumda" kullanımına izin verilmemelidir" Bilimsel sonucuna ulaşılmıştır. (Ek 13- Kimyasal Silahlar Gösteri Kontrol Ajanları- Türkiye Tıbipler Birliği 2011)

c) Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Derneği'nin internet sitesinde yayınladığı **"Biber gazı ve Etkileri"** başlıklı bilimsel makalede;

"Baş-boyun bölgesine Oleoresin Capsicum uygulanan yaş ortalaması 40 olan erkek gönüllülerde yapılan bir çalışmada kişilerde katekolamin seviyesinin arttığı, diğer ajanlara göre daha az oranda olmak üzere asidozis geliştiği bildirilmiştir. Bu durum otonom sisteme instabiliten, miyokard fonksiyonlarında kötüleşme, aritmi ve kardiyovasküler kollapsa ve akut respiratuvar distrese neden olur ve **sonuçta ölüm gelilebilir**. Aynı çalışmada bu etkinin kişinin kimyasal maddeye maruz kalmasından sonra esor harcaması halinde daha belirgin olduğu saptanmıştır (*Ho JD, Dawes DM, Nelson RS, Lundin EJ, Ryan FJ, Overton KG, Zeiders AJ, Miner JR. Acidosis and catecholamine evaluation following simulated law enforcement "use of force" encounters. Acad Emerg Med. 2010 Jul;17(7):e60-68.*)" Denilerek emniyet güçlerinin kullandığı oleoresincapsicum (OC) adlı kimyasal gazların öltüme neden olabileceği bilimsel olarak belirlenmiştir. (Ek-14 Biber Gazı Etkileri Makalesi)

d) Türkiye Kimya Mühendisleri Odası'nın 03 Haziran 2011 tarihli Açıklamasında;

Nisan 2010 tarihinden bu yana sadece Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde yapılan gösterilerde gaz bombasına maruziyetten kaynaklanan yaralanmalı ve ölümlü 36 olayın gerçekleştiği,

Biber gazının ölümcül olduğu,

Yayın olarak kullanılan Biber Gazı'nın içindeki cikcan kimyasal madde Oleoresin Capsicum (OC) nin yağ bazlı ve enflamatuar özellikli olduğu, yüksek konsantrasyonlarda ve uzun süreli maruziyetlerde zararlı etkileri, uzun süreli sekeller veya ölüm dahi görülebildiği bildirilmiştir.(Ek: 15 Kimya Mühendisleri Odasının 03 Haziran 2011 tarihli açıklaması)

e) Adli Tıp Uzmanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı tarafından hazırlanan "Gösteri Kontrol Ajanları –Gaz Bombası" başlıklı bilimsel makalede; "Capsaicin ve capsaicinoidler öncelikle solunum sistemine etkili (Ö: bronkospazm, solunum arresti ve akciğer ödemi) olsa da, hipertansiyon krizi ve hipotermiye de yol açabilmektedir. OC'ye bağlı çok sayıda ölüm bildirilmiştir. Bir nedensellik kurulmamış olmakla birlikte ölümlerin büyük çoğunluğu maruziyetten sonraki bir saat içinde meydana gelmiştir." Denilmiştir. (Ek-16 Prof.Dr.Şebnem Korur Fincancı Gösteri Kontrol Ajanları-Gaz Bombası)

4. Emniyet Güçlerinin Kullandığı Kimyasal Gazlar İçeren Gaz Muhimmatının İnsan Sağlığı Üzerine Etkileri Hakkında Uluslararası Bilimsel Raporlar;

a) Dava konusu idari işlemede açıklandığı gibi emniyet güçleri tarafından insanlara karşı kullanılan chlorobenzylidenmalononitrile (CS) ve oleoresincapsicum (OC) adlı

İZMİR BAROSU BAŞKANLIĞI

kimyasal gazlar, Kimyasal Silahlar Konvاسyonu 1.5 sırasına göre Kimyasal Silah katagorisinde yer almaktadır.

b) Avrupa Konseyinin 1989 yılında yürürlüğe giren İşkencenin ve İnsanlık dışı ya da Onur Kırıcı Ceza veya Muameleinin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesi uyarınca kurulan ve Avrupa İnsan hakları Sözleşmesinin 3. maddesine dayanarak özgürlüklerinden yoksun bırakılmış insanları işkenceye ve kötü muameleye karşı koruma amacıyla yönelik yargı dışı bir mekanizma olan, Avrupa İşkencenin ve Kötü Muameleinin Önlenmesi Komitesi (CPT) nin hazırladığı; 8-24 Şubat 1998 tarihli Ukrayna Ziyareti Raporu, 9-18 Ekim 2000 tarihli Slovakya Cumhuriyeti Ziyareti Raporu, 13-18 Mayıs Malta Ziyareti Raporu ve 25 Mart - 2 Nisan 2008 tarihli Çek Cumhuriyeti Raporunda;

- Biber gazı muhtevası nedeniyle insan sağlığına oldukça zararlı bir enstrümandır.
- Zararlı muhtevası nedeniyle biber gazının ne zaman kullanılabileceği dair çok açık bir düzenleme olmalı, düzenleme keyfili tamamıyla sonlandırılmalıdır. En önemlisi böylesi bir düzenleme kapalı mekanlarda biber gazı kullanılmasını açık bir şekilde yasaklamalıdır.
- Biber gazını kullanacak güvenlik personeli belirli bir nitelikte olması sağlanmalı, personel bir dizi eğitimden geçirilmeli, eğitimler sırasında biber gazının ancak istisnai durumlarda kullanılabileceği açık bir şekilde kendilerine öğretilmelidir.
- Biber gazının hangi sıklıkla kullanıldığı, keyfiliğin önlenmesi ve denetimin sağlanması açısından itinayla kayıt alına alınmalıdır.

Denilmiştir. (Ek-17 CPT Report on Check Republic 2008- CTP Rerort Slovakia 2000- CPT Report Malta 2002-)

c) Amerikan Sivil Haklar Birliği (American Civil Liberties Union) tarafından yapılan ayrıntılı çalışmada Amerika Birleşik Devletlerinde 1993-1995 yılları arasında emniyet güçleri tarafından Oleorcin Capsicum (OC) kullanımı sonucu 26 kişinin ölümü belirlenmiştir.(Ek-13 Kimyasal Silahlar Gösteri Kontrol Ajanları- Türkiye Tabipler Birliği 2011 Raporu Sayfa 24- Pepper_Spray_New_Questions (American Civil Liberties Union).

5. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE İPTAL NEDENLERİ

Dava konusu idari işlemde davalı idarc Oleorcin Capsicum (OC) ve Chlorobenzylidenmalononitrile (CS) gaz bombalarının ve gaz fışeklerinin toplumsal gösteri ve olaylarda güvenlik güçleri tarafından yurttaşlara karşı kullanıldığını kabul etmektedir.

Özellikle son yıllarda davalı idareye bağlı güvenlik güçlerinin tekel işçileri, üniversite öğrencileri çevre koruma hakkını kullanan yurttaşlar gibi toplumun duyarlı ve hak arama özgürlüğünü kullanan birey topluluklarına karşı sistemli ve sürekli olarak kimyasal gaz kullanmak suretiyle müdahale ettiği olgusu kamuoyuna mal olmuştur. Güvenlik güçlerinin bu uygulamalarından milletvekilleri bile nasibini almaktadır. (Örnek; Tekel işçilerinin Ankara-Abdi İpekçi Parkındaki anayasal eylemleri sırasında yaşananlar)

Güvenlik güçlerinin kullandığı kimyasal gaz bombaları nedeniyle bu güne dekin ismen tespit edilebilen ölüm ve yaralanma olayları yukarıda sıralanmıştır. Yurttaşların demokratik haklarını kullanmak istediği hemen her toplantı ve gösteri yürüyüşünde kullanılan kimyasal gazlar nedeniyle Basında ismen tespit edilemeyen ancak polisin kullandığı biber gazından yararlananlar olarak adı geçen yüzlerce yurttaşın da mevcut olduğu bilinmektedir.

İZMİR BAROSU BAŞKANLIĞI

Gerek TTB nin yayınladığı ekli rapor ve gerekse ulusal ve uluslararası bilim çevrelerinin yayınladığı raporlarla güvenlik güçlerinin kullandığı Olcorcin Capsicum (OC) ve Chlorobenzylidenemalononitriile (CS) gaz bombaları ve gaz fişeklerinin insan sağlığı üzerinde solunum, kalp ve karaciğer yetmezliği, bebek düşükleri, kanserojen etki olarak olumsuz etkilerinin bulunduğu, bu ajanların güvenilir olmadığı. Kimyasal gazların kontrollsüz ve yoğun şekilde kullanımının insan sağlığında ölümle sonuçlanabilecek geri dönülmek tehlikeler taşıdığı bu kimyasal ajanların “hiçbir durumda” kullanımına izin verilmemesi gerektiği belirtilmiştir.

Anayasamızın 5. maddesinde, *Devletin temel amaç ve görevleri, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyaset, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırımı, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak* olarak tanımlanmıştır.

Anayasamızın 17. maddesinde, *Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz* denilmiştir.

Anayasamızın 56. maddesi uyarınca, Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamakla yükümlüdür.

Anayasamızın 34. maddesi uyarınca Herkes, önceden izin alınmadan, silahsız ve saldırgan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenlemeye hakkına sahiptir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2. maddesine göre, herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır. Sözleşmenin 10. maddesi ile herkes görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahiptir. Sözleşmenin 11. maddesi uyarınca herkes asayışi bozmayan toplantılar yapmak, demek kılmak, ayrıca çıkarlarını korumak için başkalarıyla birlikte sendikalar kurmak ve sendikalara katılmak haklarına sahiptir.

Güvenlik güçleri tarafından kullanıldığı kabul edilen ve insan sağlığı üzerinde kalıcı olumsuz etkiler meydana getirdiği bilimsel raporlarla belirlenen Oleorcin Capsicum (OC) ve Chlorobenzylidenemalononitriile (CS) gaz bombaları ve gaz fişeklerinin kullanımı Anayasamızın 5 ve 17. ve 56. maddeleri ile Avrupa İnsan hakları Sözleşmesinin 2. maddesi ile teminat altına alınmış maddi ve manevi varlığını geliştirmeye ve yaşama hakkını ihlal etmektedir. Ayrıca söz konusu kimyasal silahların kullanımı Anayasamızın 34. maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10 ve 11. maddeleri ile teminat altına alınmış yurttaşlarımızın toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenlemeye ilişkin demokratik haklarının kullanılmasını da engellemektedir.

Hicbir şiddete başvurmadan, bariçi yöntemlerle demokratik hak ve özgürlüklerini kullanan yurttaşlarımıza genel olarak kimyasal gazlarla aşırı ve orantısız güç kullanılmak suretiyle acımasızca müdahale edilmekte ve insanlar yaralanmaktadır, sakat kalmakta ve hatta yaşamını yitirmektedir. Şikayctiler sonucunda açılan disiplin ve ceza soruşturması ise genel olarak sonucuz kalmaktadır. Böylece kamu sağlığı açık ve yakın tehdit altına girmekle birlikte temel hak ve özgürlüklerin kullanımı da imkansız halde gelmektedir. Anayasasında, “demokratik hukuk devleti” yazan bir ülkede böylesine anti-demokratik ve üzücü uygulamaların yeri olmamalıdır.

Ülkemizin de taraf olduğu 21 Kasım 1990 tarihli Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı, Yeni Bir Avrupa için Paris Şartı’nda;

“İnsan hakları ve temel hürriyetler, tüm insanların doğumllarıyla birlikte iktisap etikleri vazgeçilmez haklardır ve kanunlarla garanti altına alınmışlardır. Bunların korunması ve geliştirilmesi devletin başka gelen görevidir. Bunlara saygı, zorba bir devlete karşı asıl güvencenin oluşturur. Bunlara uyulması ve tam olarak uygulanması hürriyetin, adaletin ve barışın temelidir.”

İZMİR BAROSU BAŞKANLIĞI

“...Demokrasinin temelinde insana saygı ve hukukun üstünlüğü yatar. Demokrasi, ifade özgürlüğünün, toplumun her kesimine karşı hoşgörünün ve herkes için fırsat eşitliğinin en iyi güvencesidir.”

Denilmiştir.

14 Ekim 1989 gün ve 20312 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulu kararı ile kabul edilen **Avrupa Sosyal Şart'ının** 1.Bölüm 11. maddesine göre taraf devletler; sağlığın korunması hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere gerekli önlemleri almayı ve sağlığın bozulmasına yol açan nedenleri olabildiğince ortadan kaldırmayı taahhüt etmiştir.

Oysa, toplumsal gösterilerde güvenlik güçlerinin nerdeyse artık sıradanlaşan kimyasal gaz kullanımı nedeniyle özelde idarenin genel olarak Devletin insan hakları ve temel hüsrancıları koruma görevlerini yerine getirmediği, insan sağlığının bozulmasına yol açan etkenlerini bırakınız ortadan kaldırmayı bu etkenlerin artmasına neden olduğu ortadadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Dava Konusuna İlişkin Değerlendirmeleri;

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ncे göre Devletler bir toplantı ve gösterinin sağlıklı bir şekilde yapılması amacıyla gerekli tüm önlemleri almak durumundadırlar (Sözleşme m.11 / pozitif yükümlülük). Mahkeme her toplantı veya gösterinin, amacının toplumun ve kamuoyunun dikkatinin bir meseleye/soruna çekilmesi olması nedeniyle, yaptığı mekanda belirli ölçüde kamu düzenini bir derece etkilenebileceğini, bunun demokrasinin temel yapıtaşlarından olan örgütlenme ve ifade özgürlüğünün bir parçası olduğunu, şiddete başvurulmadığı ve yasal prosedüre uygun düzenlendiği sürece her türlü toplantı ve gösterinin resmi makamlarca hoşgörüyle karşılanması gerektiğini, hoşgörünün ötesinde resmi makamların bu tür toplantı ve gösterilerin düzenlenmesini ve tamamlamasını sağlama yükümlülüğü altında olduklarını açıkça ortaya koymuştur (*Djavit An / Türkiye*, no. 20652/92, 20 Şubat 2003).

Buna karşın bir Devletin bahsi geçen bu yükümlülüklerini bir tarafa bırakarak gereksiz ve orantısız şiddet kullanımıyla mevzuata uygun olarak toplanmış olan bir grubu dağıtmaya çalışması Sözleşme'nin 3 üncü ve 11inci maddeleri bağlamında bir takım meselelerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi güvenlik güçlerinin toplantı ve gösteriler sırasında gereksiz şiddete (fiziksel şiddet, biber gazı kullanımı ve sair) başvurduğunu pek çok davada açık bir şekilde tespit etmiştir (*Gülgiz Tuncer / Türkiye*, no.12903/02, 8 Şubat 2011, *Oya Ataman / Türkiye*, no. 74552/01, 5 Aralık 2006).

Tüm zararlarına ve potansiyel ölümcül tıhlikelerin rağmen gaz bombaları ve göz yaşartıcı muhitmimatlar güvenlik güçleri tarafından maalesef sadece açık alanlarda değil konuya ilgili tüm uluslararası standartlar bir kenara bırakılarak kapalı alanlarda da kullanılmaktadır. 1 Mayıs 2008 tarihinde Şişli Etfal Hastanesi acil servisine atılan gaz bombası sonucu çok sayıda yurttaşımızın yaralandığı basında geniş yer bulmuştur. 19 Aralık 2000 tarihinde 32 tutuklu ve hükümlünün olduğu 20 cezaevine yapılan operasyonlarda da operasyonu yapan birimlerce ateşli silahların yanı sıra yoğun olarak gaz bombası kullanıldığı bilirkişi raporları ve tanık anlatımlarıyla sabittir. Zarar görenlerin veya hayatını kaybedenlerin yakınlarının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapmış oldukları başvurularda cezaevi operasyonlarında kullanılan yöntemlerin (gaz bombası ve göz yaşartıcı bomba kullanılması da dahil olmak üzere) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin başta 2. maddesi olmak üzere 3. maddesini ihlal ettiği açıkça vurgulanmıştır (*Suçluk ve Diğerleri / Türkiye*, no. 43044/05 ve 45001/05, 5 Temmuz 2011, *Kavaklıoğlu ve 73 Kişi / Türkiye*, no. 15397/02, 5 Ocak 2010).

İZMİR BAROSU BAŞKANLIĞI

Mahkeme Türkiye açısından yayınladığı konuya ilişkin benzer kararlarında Güvenlik güçlerinin zor kullanma yetkisi altında bir takım gereksiz ve orantısız şiddetci başvurduğunu açık bir şekilde tespit etmiştir (Samüt Karabulut / Türkiye, başvuru no.16999/04, 27 Ocak 2009, Saya ve Diğerleri / Türkiye, başvuru no.4327/02, 7 Ekim 2008, Biçici / Türkiye, başvuru no.30357/05, 27 Mayıs 2010).

SUBUT NEDENLERİ:

Ekte sunulan basın /internet haber kupürleri, TTB. Kimyasal Silahlar Gösteri Kontrol Ajanları Raporu, Meslek Odaları Açıklamaları raporları, Üniversiteleri Tıp Fakülteleri Toplum Sağlığı Ana Bilim Dalı Başkanlıklarından seçilecek bir Bilirkişi Kurulu tarafından yapılacak inceleme.

HUKUKİ NEDENLER:

Anayasa, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Şartı, Birleşmiş Milletler, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, AGİT-Paris Şartı.

SONUÇ ve İSTEM; Yukarıda sunulan olay ve nedenlerle, duruşmalı olarak yapılacak inceleme sonucunda;

Öncelikle davalı idare tarafından tüm demokratik gösteri ve eylemlerde sistematik olarak kullanılan kimyasal gazların hemen her gün yurttaşlara verdiği tıflasının zararlar ve özellikle Türk Tabipler Birliği'nin konusunda uzman dernek ve sivil toplum kurumları ile birlikte hazırladıkları ekte sunulan “**Kimyasal Silahlar Gösteri Kontrol Ajanları- Türkiye Tabipler Birliği 2011**” rapor dikkate alınarak davalı İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 15.08.2011 gün ve 166149 sayılı olumsuz idari işleminin yürütlmesinin durdurulmasına ve sonra yapılacak inceleme sonucunda iptaline; yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davalı idarcı yüklenmesine, karar verilmesini saygılarımızla dileriz.

Davacılar
İzmir Barosu Başkanlığı
Av. **Sema Pekdaş**

EKLER:

1. İzmir Barosu Başkanlığı'nın 14.07.2011 gün ve 070/9731 sayılı Yazısı
2. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 15.08.2011 gün ve 6332/166149 sayılı yazısı
3. İzmir Barosu Yönetim Kurulu kararı
4. TTB Kimyasal Silahlar Gösteri Kontrol Ajanları raporu 2011